

Helsinki 22.10.2012

Liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

1

Viite: VNS 4/2012 vp Sähköisen median viestintäpoliittinen ohjelma: Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle 2012

Radiomedia ry:n lausunto Sähköisen median viestintäpoliittinen ohjelma

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston selonteosta sähköisen median viestintäpoliittista ohjelmaa koskien.

Pääviestit

1. **Kannatamme toimilupamenettelyn kehittämistä nykyiseen vertailevaan malliin perustuen. Lisäkustannukset huutokaupan tai taajuusmaksujen muodossa vaarantaisivat elinvoimaisen radiotoiminnan.**
2. **Radion tulevaisuus perustuu monikanavajakeluun, mikä tulee huomioida sääntelyssä. Yhtä FM-radion korvaavaa jakelukanavaa ei ole odotettavissa.**

Kannatamme näkemystä, jonka mukaan tässä vaiheessa digitaalisen radion edistämiseksi viestintäpolitiikan toimin ei ole tarvetta.

3. **Radiotoimialan ainoa tulonlähde on mainosmyynti. Mainontaa koskevalla sääntelyllä on erityinen vaikutus radiotoimialan taloudellisiin toimintaedellytyksiin.**

Esitämme huolestuneisuutemme siitä, että radiomainonnan määrä on tiukasti rajoitettu kansallisella sääntelyllä. RadioMedian mielestä yksityisen radiotoimialan taloudellisen tilanteen parantamiseksi radiomainonnan aikarajasäännöstä tulee lieventää.

4. **Kannatamme esitystä, jonka mukaan kaupallinen viestintä kielletään lyhytaikaiseen radiotoimintaan varatuilla taajuuksilla.**
5. **Pidämme erittäin tärkeänä esitystä toimintasuunnitelman laatimisesta kuluvalle toimilupakaudella tavoitteena radiotoiminnan elinvoimaisuuden turvaaminen.**

Suomen yksityinen radiotoimiala

Suomen yksityinen radiotoiminta muodostuu 12 ns. valtakunnallisesta ja 55 alueellisesta tai paikallisesta taajuuskokonaisuudesta. Käytännössä kahdestatoista valtakunnallisesta toimiluvasta kuitenkin vain kuuden väestöpeitto ylittää 70 prosenttia.

2

Suomalaiset kuuntelevat radiota päivittäin reilu kolme tuntia, mikä tarkoittaa suomalaisten käyttävän radion parissa enemmän aikaa kuin minkään muun median. Radiota kuuntelevat viikoittain lähes kaikki suomalaiset: 95 % kaikista yli 9-vuotiaista suomalaisista. Keskimäärin suomalaisella on asuinpaikallaan mahdollisuus kuunnella noin 20 FM-radiokanavaa. Tämän lisäksi tarjolla on tuhansia nettiradiovaihtoehtoja.

Yksityisen radiotoimialan liikevaihto vuonna 2011 oli Radiomedian jäseniltään keräämien tietojen mukaan 57,2 miljoonaa euroa. Radion osuus mediamainonnan kokonaisuudesta on vain neljä prosenttia. Yksityisen radion liikevaihdosta 75 % tulee valtakunnallisesta myynnistä ja loput 25 % paikallisesta. Vielä vuonna 2000 liikevaihto jakautui tasan valtakunnallisen ja paikallisen radiotoiminnan välillä. Markkinoiden kasvu on 2000-luvulla keskittynyt lähinnä suuriin valtakunnallisiin tai osavaltakunnallisiin ketjuradioihin. Kuitenkin myös itsenäisten paikallisradioiden joukossa on tasaisesti kasvavia ja taloudellisesti hyvin hoidettuja ja kannattavia radioita, joskin niiden kasvu on perinteisesti ollut selvästi hitaampaa.

Toimilupajärjestelmän kehittäminen

Selonteossa tuodaan hyvin esille radiotoimialan taloudellinen tilanne, jonka valossa huutokauppaamenettelyä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena pienelle toimialalle. Uusien lisäkustannusten tuominen alalle ei olisi omiaan kehittämään suomalaisen radiotoiminnan elinvoimaisuutta.

Kannatamme esitystä toimilupamenettelyn kehittämisestä nykyiseen vertailevaan malliin perustuen. Esityksen mukaan Viestintävirasto myöntää esimerkiksi ilmoitusmenettelyn kautta radioluvan sidotun harkinnan perusteella. Kuitenkin jos taajuuksissa esiintyy niukkuutta, ratkaisuväliltä siirtyy valtioneuvostolle. Kannatamme esitystä, jonka tavoitteena on Viestintäviraston roolin kasvattaminen toimilupien myöntämismenettelyssä. Samalla menettely tähtää sidotumman harkinnan suuntaan.

Radiomedian näkemyksen mukaan toimilupakausien tulee olla vähintään laissa säädetyn enimmäisajan pituisia. Tämä lisää toiminnan ennakoitavuutta ja kannustaa toiminnan kehittämiseen. Jotta investoiminen yksityiseen radiotoimintaan olisi mielekästä, toiminnan jatkuvuus tulee turvata tuloksentelekyky huomioiden riittävän pitkäksi ajaksi.

Radion monikanavajakelu ja teknologinen kehitys

Radion monikanavajakeluun liittyy olennaisesti internet ja sen mahdollistama FM-lähetyksen samanaikainen ja muuttumaton lähettäminen. Vaikka FM-radio on edelleen pääasiallinen tapa kuunnella radiota, sen rinnalle on noussut uusia kuuntelutapoja ja – tekniikoita. Näköpiirissä ei ole, että internetpohjainen radiokuuntelu tulisi korvaamaan FM-kuuntelun. Laajakaistayhteydet eivät mahdollista häiriötöntä ja riittävän varmaa radiokuuntelua. Laajakaistayhteyksien ja internetkuuntelun ohella merkityksellistä on myös muihin teknologioihin pohjautuvan radiokuuntelun, kuten esimerkiksi mobiilikuuntelun edistäminen.

Allekirjoitamme näkemyksen, jonka mukaan tässä vaiheessa digitaalisen radion edistämiseksi viestintäpolitiikan toimin ei ole tarvetta. Suomen tulee seurata radion digikehitystä erityisesti muualla Euroopassa, mutta ratkaisut digitalisoinnista tulee aina tehdä kansallisesti.

Lyhytaikaiset radiotoimiluvat

Valtioneuvoston myöntämien ns. vakinaisten radiotoimilupien lisäksi käytössä on lyhytaikaisia korkeintaan kolme kuukautta kestäväään radiotoimintaan tarkoitettuja toimilupia. Viestintäviraston on televisio- ja radiolain 7.2 §:n mukaan myönnettävä toimilupa, jos toimintaan on osoitettavissa radiotaajuudet, eikä ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan tämän lain tai muun televisio- ja radiotoimintaa koskevan lain säännöksiä.

Käytännössä lyhytaikaisista toimilupista on muodostunut keino toimilupajärjestelmän kiertämiseksi. Lyhytaikaisilla toimiluvilla harjoitetaan vuosia kestäväää kaupallista radiotoimintaa.

Radiomedia kannattaa esitystä siitä, että kaupallisen viestinnän harjoittaminen lyhytaikaisilla toimiluvilla kielletään. Lyhytaikaiset toimiluvat on tarkoitettu opetus-, viranomais- ja vastaavaan käyttöön. Lyhytaikaisilla toimiluvilla ei tule voida harjoittaa vakinaiseen kaupalliseen radiotoimintaan rinnastettavaa toimintaa. On myös huomioitava, että lyhytaikaisen ja pienimuotoisen radiotoiminnan harjoittaminen internetpohjaisena on nykyisin varteenotettava vaihtoehto.

Säädettäessä lyhytaikaiselle radiotoiminnalle selkeät käyttökriteerit tarve taajuuksien varastoitamiseen lyhytaikaista toimintaa varten vähenee. Tämä parantaa taajuuksien kysynnän ennakoitavuutta. Oletettavaa on, että taajuuksien kysyntä lyhytaikaiseen toimintaan pienenee huomattavasti nykyisestä, jolloin taajuuksia voidaan siirtää vakinaisen radiotoiminnan käyttöön.

Mainonnan aikarajat

Yksityisen radiotoimialan ainoa tulonlähde on mainosmyynti. Mainonta tuottaa rahoituksen yksityiselle radiotoiminnalle. Jokainen mainonnan lisärajoitus heikentää siten monipuolisen radio-ohjelmatarjonnan kehitystä. Suurimmat yksittäiset vaikutukset näkyvät paikallisessa

radiotoiminnassa, jonka osuus radiotoimialan kokonaismyynnistä on laskenut 2000-luvun aikana 50 prosentista 25 prosenttiin.

Esitämme huolestuneisuutemme siitä, että radiomainonnan määrä on tiukasti rajoitettu kansallisella sääntelyllä. Televisio- ja radiolain 30.2 §:ssä säädetään, että radion lähetysajasta saa olla mainontaa enintään 10 prosenttia. Vertailutietona todettakoon, että televisiossa saa olla mainontaa 20 prosenttia lähetysajasta. Kansallinen radiomainonnan aikarajasäännös on myös kansainvälisesti vertailtuna poikkeuksellisen tiukka.

Tiukka mainonnan määrällinen rajoittaminen heikentää radiotoimialan kehitystä ja mahdollisuuksia tarjota monipuolisesti laadukkaita radiosisältöjä, mikä on vastoin myös viestintäpoliittiselle ohjelmalle asetettuja tavoitteita. Moniarvoisen radiokentän säilyminen edellyttää toimialan taloudellisten toimintaedellytysten turvaamista. Olemme esittäneet, että radiomainonnan aikarajasäännöstä muutetaan siten, että radion lähetysajasta saa olla mainontaa enintään 20 prosenttia.

Toimintasuunnitelma suomalaisen radiotoiminnan elinvoimaisuuden turvaamiseksi

Pidämme esitystä kuluvalle toimilupakaudella laadittavasta toimintasuunnitelmasta, jonka tarkoituksena on parantaa radion toimintaedellytyksiä, erittäin hyvänä. Tarkoituksena on suomalaisen radiotoiminnan elinvoimaisuuden turvaaminen kiinnittäen erityistä huomiota paikallisradiotoiminnan turvaamiseen.

Toimintasuunnitelmassa tullaan arvioimaan viestintäpoliittista ohjelmaa yksityiskohtaisemmin radiomainontaa koskevan sääntelyn vaikutuksia toimialalle erityisesti taloudellisesta näkökulmasta. Tarkoituksena on myös tarkastella, miten toimilupa- ja taajuuskokonaisuuksien suunnittelussa voidaan paremmin huomioida markkina- ja kilpailutilanne. Miten taajuussuunnittelun ja verkkojen rakentamisen kautta voitaisiin kehittää toimialan toimintaedellytyksiä.

RadioMedia ry

Stefan Möller
toimitusjohtaja
stefan.moller@radiomedia.fi
puh. 0400 50 88 77

Johanna Halkola
edunvalvontapäällikkö
johanna.halkola@radiomedia.fi
puh. 050 377 98 36

Radiomedia ry on vuonna 1983 perustettu yksityisten radioiden etujärjestö Suomessa. Liittoon kuuluu 32 toimilupayhtiötä, joilla on yhteensä 55 radiotoimilupaa. Radiomedia ry on myös Viestinnän Keskusliiton ja Euroopan kaupallisten radioiden etujärjestön Association Of European Radios (AER) jäsen.